

Beantwoording technische vragen over het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad.

- D66 op 2 oktober
- CDA, op 2 oktober
- PvdA op 1 oktober
- VVD op 1 oktober

D66	Kunt u voorbeelden van andere gemeenten geven waar een vergelijkbare aanpak van grond- en oppervlaktewateroverlast als in scenario 2c wordt toegepast? - welke lessen kunnen hieruit worden getrokken? - in welke mate worden deze lessen meegenomen in het voorliggende plan?	Een permanent compartiment in een oude binnenstad is uniek* voor Nederland omdat de Goudse binnenstad uniek is. Geen Nederlandse binnenstad heeft een zo groot oppervlakte met serieuze grondwateroverlast gecombineerd met een zeer laag aandeel gebouwen met een houten paalfundering. Binnen het beheergebied van Rijnland is het echter wel regulier werk dat compartimenten (peilvakken) worden gemaakt, omdat de aanwezige functies niet meer allemaal binnen één peilvak goed te bedienen zijn. Vaak is de aanleiding een ruimtelijke ontwikkeling, bijv. een nieuwbouwwijk of de inrichting van een natuurgebied waar voorheen landbouwgrond was. Grote peilverschillen waardoor overgangsgebieden ontstaan in het grondwater in de stad kennen we in Gouda rond om de stadsboezem (zoals Karnemelksloot, Kattensingel en Fluwelensingel en Burgvlietkade). Daar gaat het om peilverschillen tot 1,5 meter. Het peilverschil leidt daar niet tot meer scheurvorming en verzakking dan elders in de stad. Dergelijke peilverschillen zijn ook buiten Gouda gebruikelijk. * Deze uniciteit is aanleiding geweest om goed onderzoek te doen naar de mogelijk gevolgen en om, ondanks dat geen problemen worden verwacht, de peilverlaging goed te monitoren. In Delft wordt een tijdelijk compartiment gecreëerd als het hard regent. Dat is hier geen oplossing omdat de grondwaterstand daarmee niet wordt aangepakt.
D66	Heeft het zin om binnen het gebied ondergrondse drempels op te werpen tegen te grote peilvariaties en hoe kijkt u aan tegen mini compartimentering rondom huizen/ huizenblokken?	In 2016 is door Deltares onderzoek gedaan naar de vraag 'of en in hoeverre het grondwater in de binnenstad gestuurd kan worden. Hieruit blijkt dat dit in de praktijk niet eenvoudig is. Dit wordt nader toegelicht

		beschreven in paragraaf 2.2 van de nota van beantwoording KBB. De aanleg van bijvoorbeeld kleischermen om een soort minicompartment aan te leggen kan wel deel uitmaken van de mitigerende maatregelen die als onderdeel van het traject houten palen (zie paragraaf 2.5 Nota van Beantwoording KBB) worden genomen om schade aan panden 'op hout' te voorkomen.
D66	In hoeverre is de uitvoering flexibel indien uit de monitoring blijkt dat de peilverlaging onverwachte gevolgen heeft? - kan dit aanleiding geven om de monitoring uit te breiden? - kan dit aanleiding geven om bijvoorbeeld het netwerk van drainage-infiltratie uit te breiden? - hoe wordt hierbij omgegaan met informatie vanuit de bewoners?	Er wordt gekozen om gecontroleerd en onder monitoring de uitvoering te starten. Deskundigen zijn het erover eens dat er veilige maatregelen worden getroffen, maar monitoring biedt de mogelijkheid om in te grijpen als het nodig is. Als iets onverwachts wordt aangetroffen kan dat zeker aanleiding zijn om de monitoring uit te breiden. En het is niet ondenkbaar dat het uitbreiden van het drainage/infiltrage-netwerk een middel is om onverwachte gevolgen in te dammen. Onderdeel van het monitoringsplan is ook het betrekken van bewoners. Daarin komen ervaringen met wateroverlast en schade en verder aan bod.
D66	1 miljoen vindt u te hoog voor het bevaarbaar houden van de intieme vaarroute. Welk bedrag zou wel acceptabel zijn?	Alle maatregelen die nodig zijn om de intieme vaarroute aan te leggen kosten meerdere tientallen miljoenen (denk aan het openmaken van gracht Achter de Waag, het openmaken van de gracht onder de Kleiweg en daar een brug voor aan te leggen en het vervangen van alle (particuliere) bruggen over de Zeugstraatgracht. 1 Miljoen is alleen genoeg om de Turfmarkt eenzijdig open te houden voor vaarverkeer.
D66	Mogelijkheden tot nadeelcompensatie worden nog nader onderzocht. Aan welke mogelijkheden denkt u?	Het college stelt de raad voor om de haalbaarheid en wenselijkheid te onderzoeken van een regeling. Daarbij kan gedacht worden aan procesondersteuning, financiële ondersteuning bij het verkrijgen van een lening, maar ook een bijvoorbeeld een subsidieregeling. Zie hiervoor verder suggesties in het juridisch advies over nadeelcompensatie (klik op de link).

CDA	Op welke wijze hebben omwonenden van het gebied van het voorgenomen compartimenteringsgebied kunnen participeren in het besluitvormingsproces? Kan het college aan de hand van een tijdlijn weergeven welke contactmomenten hebben plaatsgevonden?	Gericht op individuele bewoners: • Juni 2018 – 12 huiskamer gesprekken met bewoners van 60 adressen in de lage delen over ondervonden overlast • November 2018 – eerste klankbordgesprek • April 2019 - tweede klankbordgesprek • Juni 2019 – gesprek houtskoolschets klankbordgroep en 4 aanvullende bewonersgroepen (Omg. Westhaven / looierspoort / Naaierstraat / Raam) • September 2019 – vierde gesprek klankbordgroep • November 2019: gesprekken met twee bewonersgroepen in de stadboezem n.a.v. nu geschrapt voornemen ‘tijdelijke peilverlaging stadsboezem’ • Januari 2020 – inloopspreekuur n.a.v. publicatie ontwerp KBB Gericht op alle belangenorganisaties in de binnenstad hebben er tussen september 2018 en november 2019 zeven interactieve meedenkbijeenkomsten plaatsgevonden. Daarvoor zijn alle ca. 70 personen/organisaties uitgenodigd die op de lijst van de contactgroep binnenstad staan. Een van de bijeenkomsten is georganiseerd op verzoek van de deelnemers. De water-alliantie is vanaf 2018 als gast aanwezig geweest bij de vergaderingen (ca 4x per jaar) van de Coalitie stevige stad (Deltares/KCAF/Platform Slappe Bodem/Rijkswaterstaat/PZH). Zij hebben daar ook op hun verzoek het woord gevoerd.
CDA	Heeft participatie van belanghebbenden geleid tot aanpassingen in het plan? Zo ja welke? Zo nee waarom niet?	Het participatietraject met bewoners heeft er voor gezorgd dat we goed zicht hebben gekregen op de urgentie van de wateroverlast. Dankzij de input van de water-alliantie worden de lange termijn gevolgen van bodemdaling voor de historische stad meegenomen als aspect in het onderzoek naar andere vormen van overlast door bodemdaling (hoofdstuk 4 KBB). Het participatietraject heeft zeker een positieve invloed gehad op het aantal ingediende zienswijzen. Die hebben dan weer tot wijzigingen en uitwerkingen van het KBB geleid.

CDA	Er zit een verschil tussen de te verwachten schade tussen de risico-inschatting in het KBB en het uitgevoerde MKBA. Graag een uitvoerige uitleg dat dit verschil verklaart terwijl beiden zich op dezelfde data baseren.	De cijfers uit de MKBA zijn niet zomaar te gebruiken, maar hebben uitsluitend als doel gehad om varianten 'orde grootte' te vergelijken t.a.v. kosten en baten. De getallen uit de MKBA zijn voor een belangrijk deel op aannames gebaseerd. Deze komen niet altijd overeen met wat er in de praktijk is gevonden. Dit geldt met name voor de verdeling over de funderingstypes en de aantallen panden met vocht- en wateroverlast. In het KBB worden daarom niet de getallen uit de MKBA overgenomen, maar die uit de <i>'notitie Funderingen en KBB'</i>. Daarin is een verdere analyse gedaan om een goede inschatting te geven over de funderingstypen van de panden binnen de singels. Voor de panden buiten de singels (Kattensingel, Karnemelksloot, Burgvlietkade, Blekersingel, Fluwelensingel) is deze verdere analyse niet uitgevoerd.
CDA	Schade door voorzienbare peilverlaging komt naar de jurisprudentie voor het risico van de eigenaren van huizen. Kan het college het juridisch advies aan de raad aanbieden waaruit blijkt dat die plan aan deze kwalificatie voldoet?	Het advies (klik op de link)
CDA	Welke maatregelen van risicobeheersing worden er vanuit de zijde van de gemeente en waterschap verricht?	Onderdeel van het KBB is een monitoringsplan. Ruim voor de start van de peilverlaging wordt met de monitoring gestart en gaat in op aspecten als grondwater, verschilzetting, houten paalfunderingen en wateroverlast. In paragraaf 2.9 van de Nota van Beantwoording worden de uitgangspunten voor de monitoring verder toegelicht.
CDA	De gemeente is voornemens een compensatieregeling op te stellen. Wat wordt de reikwijdte en omvang van deze regeling? Bij wie zal de bewijslast voor de schade rusten?	Het college stelt de raad voor om een onderzoek te doen naar de haalbaarheid en wenselijkheid van een met nadeelcompensatie vergelijkbare regeling. De door u gevraagde punten zullen hier onderdeel van zijn.
CDA	In hoeverre is de <i>Handleiding funderingsproblematiek voor gemeenten</i> van het Kennis Centrum Aanpak Funderingsproblematiek (KCAF) geraadpleegd om tot komen tot een minimalisatie van schade?	Het KCAF is een van de partijen in de coalitie Stevige Stad. Het KBB is op het advies van deze brede coalitie opgesteld. Zie hiervoor paragraaf 5.1 van het KBB. In hoofdstuk 8 van het KBB wordt specifiek ingegaan hoe het KCAF zich verhoudt tot het KBB.
CDA	Worden belanghebbenden gewezen op bestaan van het Fonds Duurzaam Funderingsherstel?	Op dit moment niet. Eigenaren van gebouwen die mogelijk 'op hout' staan in het invloedsgebied van de compartiment hebben op 15 september jl. een brief gekregen om hen te informeren over het KBB en de mogelijke

		gevolgen daarvan voor hun eigendom. In deze brief worden zij geïnformeerd over de uitkomst van het juridisch advies en over het traject houten palen dat na de vaststelling van het KBB wordt opgestart. Eerste stap daarbij is om op kosten van de gemeente te onderzoeken of de gebouwen werkelijk op hout staan en hoe diep de paalkoppen zitten. Naar aanleiding van dit onderzoek zal voor een aantal gebouwen blijken dat de fundering niet door de peilverlaging wordt bedreigd. Voor de overblijvende groep gebouwen kan schade op termijn aan de orde zijn. Op korte termijn is dit in ieder geval nog niet aan de orde.
CDA	Indien belanghebbenden in de toekomst twijfelen of zij schade lijden door de peilverlaging, is het college in dat geval bereid hen bij te staan en te voorzien van advies?	Ja, dat is onderdeel van het traject Houten Palen dat wordt beschreven in paragraaf 2.5 van de Nota van Beantwoording KBB.
CDA	Is het mogelijk in de toekomst het besluit (gedeeltelijk) terug te draaien (grondwaterherstel) om zodoende de bodemdaling in het gebied te vertragen?	Het is niet mogelijk om de bodemdaling te vertragen. Dit geldt voor de bodem in het compartiment, maar ook voor daarbuiten. Dat komt omdat de bodemdaling wordt veroorzaakt door het gewicht van de stad, niet door veenoxidatie zoals in het buitengebied.
CDA	Blijft de gemeente de komende jaren mogelijke schade monitoren en legt zij daarbij de vergelijking met de schadeverwachtingen in het KBB en het MKBA?	Gemeente en Rijnland stellen een monitoringsplan (zie antwoord vraag 5). De cijfers uit de MKBA spelen daar geen rol in. Deze hebben uitsluitend als doel gehad om varianten 'orde grootte' te vergelijken t.a.v. kosten en baten.
CDA	Portefeuillehouder gaf eerder aan dat zij de impact van het besluit begrijpt en aangaf creatief mee te willen denken met direct betrokkenen. Wat betekent dat dan precies?	Hiermee doelt zij op het meedenken over de mogelijkheden voor mitigerende maatregelen om schade aan individuele panden zo mogelijk te voorkomen; door de houten palen goed en constant nat te houden. Dit als onderdeel van het 'houten palen traject'
PVDA	Kun je stellen dat rekening houdend met onnauwkeurigheden het bij 2A hooguit om 'enkele tientallen' gaat? Zo niet waarom niet	Nee, dat kun je niet stellen. De wateralliantie maakt ik haar argumenten gebruik van de cijfers uit de MKBA. Deze zijn gebaseerd op aannames en alleen geschikt voor het vergelijken van varianten op 'orde grote' Maatschappelijke kosten en baten. Dit is bekend bij de wateralliantie, omdat dit staat in het antwoord op hun zienswijze. In een reactie van de betreffende deskundige bij Deltares (maker van het de MKBA) op aanvullende vragen van de wateralliantie aan haar schrijft zij op 30 september hierover het volgende: <i>"Dat klopt, op basis van de gedane aannames in de MKBA. Uiteraard daarbij wel de kanttekening zoals ook aangegeven in ons</i>

		<i>telefoongesprek, dat met betere kennis over de lokale situatie dit beeld zou kunnen veranderen: met name beter inzicht in de diepteligging van het funderingshout en de huidige kwaliteit van funderingen zou het beeld significant kunnen veranderen. Dat geldt met name voor V1 (stadsboezem), waar het aantal panden op houten palen dat zich in het invloed gebied van de peilverlaging bevindt een stuk hoger is dan in V2 (compartiment). In alle gevallen is nu niet goed aan te wijzen waar de schade mogelijk gaat ontstaan (welke panden het hoogste risico lopen): om hier beter zicht op te krijgen is in situ gravend onderzoek nodig (a €3000 per pand). Dit kan lang duren, vooral als alle panden binnen het invloed gebied van peilverlaging in de stadsboezem moeten worden onderzocht.”</i> Het genoemde getal 17 uit de MKBA is dus een <i>schatting</i> en we weten dus niet of het er werkelijk zo veel zijn en ook niet welke van de 1200 woningen het betreft. Er zou dus bij al deze woningen aanvullend (veelal gravend) onderzoek moeten plaatsvinden en gravend onderzoek kost zo'n 3000 euro per woning en levert daarnaast een serieuze zorg voor alle eigenaren van deze woningen. Deze zorg is terug te zien in de 13 zienswijzen van 59 huishoudens en de bewonersvereniging Burgvlietkade waarin unaniem opgeroepen wordt om het peil daar niet te verlagen, ook niet als het zou gaan om flexibel peil.
PVDA	Klopt het dat de in het KBB gehanteerde schatting van de extra financiële schade door paalrot past bij dit kleine aantal. Is dit juist of niet. Graag uitleg	Ja, de MKBA is gemaakt ten behoeve van die schatting.
PVDA	Kun je stellen dat de uitspraak in het KBB dat bij 2A 1200 panden een verhoogd risico lopen niet ondersteund wordt door de uitkomsten van de MKBA. Zo nee waarom niet	In het KBB staat dat in en om het compartiment 60 gebouwen risico lopen en 1200 in de stadsboezem als geheel. Deze uitspraken hebben de zelfde status. Pas na onderzoek wordt duidelijk hoeveel van deze gebouwen werkelijk schade leiden. In beide gevallen zal dit bij minder gebouwen zijn: minder dan 60 respectievelijk minder dan 1200. Het is zeer onwaarschijnlijk dat dat er in de stadsboezem minder zijn dan in en om het compartiment maar strikt genomen ook niet onmogelijk. De MKBA is, zoals de

		onderzoeker zelf ook aangeeft is geen goede basis om dat te beoordelen.
PVDA	Kun je stellen dat het aantal panden met verhoogd risico bij 10 cm peilverlaging in de stadsboezem kleiner is dan bij compartimentering met 25 cm peilverlaging of niet. Hoe zit dit op de korte en op de lange termijn in elkaar? Graag uitleg	Na gravend onderzoek in het compartiment zal meer duidelijkheid komen over zowel korte als lange termijn. Waarbij voor de lange termijn maximaal 60 panden een verhoogd risico zullen hebben. Dit is niet geval voor het alternatief (variant 2a) waarbij de hele stadsboezempeil met 10 cm wordt verlaagd omdat er hierbij geen lange termijn perspectief bestaat.
VVD	Integraliteit KBB	
	Uit welke aspecten blijkt dat er nu een integraal plan ligt waar alle effecten omtrent bodemdaling in kaart zijn gebracht?	Tijdens de studiefase gedurende de eerste drie jaar is o.a. onderzoek gedaan naar de bodemsamenstelling, grondwaterprocessen, governanceaspecten en de oorzaken van de bodemdaling. Op basis van die kennis is vervolgens een integrale variantenstudie opgezet. Daarbij is met geavanceerde modellen gekeken naar de effecten van de verschillende varianten voor grond- en regenwateroverlast. Met een MKBA zijn de maatschappelijk kosten en baten van de varianten in beeld gebracht om deze met elkaar te vergelijken. Met een studie naar funderingen is inzicht gekregen naar de getalsverhouding t.a.v. funderingstypes en daarmee de mogelijke gevolgen van de peilverlaging voor de stad. Deze variantenstudie is gericht op de aanpak van urgente wateroverlast in de binnenstad. Op de onderzoeks-agenda staan mogelijk vormen van overlast door bodemdaling die los staan van de aanpak van de wateroverlast. Hierbij gaat het o.a. om de aanpak van toenemende hoogteverschillen in de stad. Deze zijn nog niet problematisch, maar kunnen dat op de lange termijn wel worden. Belangrijk: de peilverlaging heeft geen invloed op het ontstaan van deze hoogteverschillen. Alles aspecten die op de onderzoeks-agenda staan kunt u teruglezen in hoofdstuk 4 van het KBB.
	Op welke wijze draagt dit plan bij aan de Goudse nautische infrastructuur, alsmede toekomstige ambities hieromtrent?	In Gouda in de toekomstvisie 2030 die in 2019 is vastgesteld door de gemeenteraad staat dat; <i>het historisch water in de binnenstad is uitgebreid en de verbindingen van het water binnen en buiten Gouda, zijn verbeterd</i> . De in het KBB geplande afsluiting van de Turfmarkt sluit hier niet op aan.

		Het college maakt daarbij de volgende belangenafweging: <i>De kosten van het behoud van de doorvaarbaarheid door de aanleg van sluizen in plaats van vaste peilscheidingen worden geschat op 1 miljoen euro per stuk.</i> Daarmee blijft alleen de Turfmarkt bereikbaar. De kosten hiervan wegen op dit moment niet op tegen de voordelen en vallen in het niet bij de aanvullende kosten om ook de Zeugstraat bereikbaar te maken. Daarvoor zijn nog veel extra ingrepen nodig. (tekst samenvatting nota van beantwoording).
	Is er bij de bestrijding van wateroverlast ook gekeken naar het feit dat naast de maatregelen, ook de problematiek vordert? Is daarmee de gefaseerd geboekte winst daadwerkelijk zo groot als voorzien?	Ja, nadat de inhaalslag van 25 cm gemaakt is om de opgebouwde overlast van de afgelopen 50 jaar naar een acceptabel niveau terug te brengen wordt het peil vervolgens periodiek bijgesteld. (indexering) om er voor te zorgen dat de overlast niet weer terugkeert.
	Waar komen de verschillende inzichten en onderzoeksuitkomsten van de gemeente Gouda en de wateralliantie vandaan?	Die mogelijke punten: • De wateralliantie is er vanuit gegaan dat een peilverlaging van 10cm in de gehele stadboezem onderdeel zou zijn van de voorgestelde oplossing. Een dergelijke peilverlaging, ook als deze flexibel wordt uitgevoerd vraagt een langdurige en kostbare voorbereiding met veel onderzoeken (o.a. naar het hoogte van het bovenste funderingshout van 1200 panden). • De wateralliantie baseert veel van haar conclusies op aannames die zijn gedaan voor de Maatschappelijke Kosten en Baten Analyse (MKBA). Deze aannames zijn geschikt voor de MKBA maar wijken af van wat er in de praktijk wordt gevonden. In de beantwoording van de zienswijze van de wateralliantie is dit aangegeven. Het verbaast ons dat zij toch de cijfers blijven opvoeren. • De wateralliantie verwacht dat het op middellange termijn mogelijk zal zijn om de hele binnenstad inclusief alle gebouwen op palen te zetten. De gemeente vindt dit niet realistisch. • De wateralliantie is een vrijwilligersorganisatie waar deskundige mensen onderdeel van uitmaken. Zij hebben in de afgelopen jaren ook op een positieve manier bijgedragen aan het plan dat er nu ligt. Zij zijn echter geen kennisinstelling zoals Deltares of de TU-Delft.

		De water-alliantie is een belangenorganisatie zij lezen vanuit het belang dat zij vertegenwoordigen.
VVD	Duurzaamheid (toekomstbestendigheid) KBB	
	In welke mate is er met deze oplossing gekozen voor een duurzame oplossing (duurzaam in de zin van toekomstbestendigheid)?	Omdat deze maatregel ook op de lange termijn een goed alternatief biedt. Bodemdaling is niet te stoppen en het verschil in snelheid van de bodemdaling is een blijvend fenomeen dat door de ondergrond wordt veroorzaakt. De urgente problematiek van de laagste delen vragen om een oplossing en voor de overige delen van de stad moet nog nader onderzoek worden gedaan.
	Wordt er middels dit plan ook vormgegeven aan bronbestrijding, in plaats van enkel effectbestrijding (dweilen met de kraan open)?	Er zijn afgelopen jaren door de coalitie Stevige Stad uitgebreide onderzoeken uitgevoerd naar de ondergrond (oorzaken en gevolgen) en de relatie met het grondwater in de binnenstad. Deze zijn hier te vinden. Uit deze onderzoeken blijkt o.a. dat bodemdaling in de binnenstad niet te stoppen is omdat deze wordt veroorzaakt door het gewicht van de stad. Alleen door de gehele stad te voorzien van diepe paalfunderingen (zoals bijvoorbeeld de WA in haar zienswijze voorstelt) kan deze daling beperkt geremd worden omdat het gewicht op de ondergrond dan afneemt. 'Beperkt geremd' omdat de meters archeologische lagen wel nog steeds op de ondergrond blijven drukken. Wij zien dit als een theoretische optie. Deskundigen twijfelen aan de technische haalbaarheid. Als het toch zou kunnen vraagt het van ca. 75% van de gebouweigenaren in de binnenstad een grote investering om een diepe paalfundering aan te brengen (kosten al snel meer dan € 100.000,--). Ook zal de stad hierdoor decennialang een bouwput zijn. De bodemdaling accepteren is daarom de optie waarvoor in dit KBB is gekozen.
	Waar komt de contradictie vandaan dat er een aantal jaren terug is gezegd dat we tegen de grenzen aanlopen aangaande verlagingen, en we nu een enorme (gefaseerde) verlaging doorvoeren?	Deze uitspraak is gedaan met het oog op de schade die kan worden veroorzaakt aan panden met een houten paalfundering. Bij de start van het project was er niet bekend over hoeveel gebouwen het zou gaan. Peilverlaging wordt in dit plan ook zoveel mogelijk voorkomen, alleen in het laagste gedeelte van de stad waar er geen andere oplossing meer is, en het aantal panden met een diepe houten paalfundering beperkt is, wordt voor deze oplossing gekozen.

	In welke mate is het "hooghouden" van de stad een serieuze optie geweest?	Bij de start van het project was er niet bekend hoeveel panden er op een diepe paalfundering stonden. Toen is hooghouden als optie meegenomen. In de loop van de tijd werd duidelijk dat er veel meer panden op staal staan dan op een diepe paalfundering in de stad (Gebouwen in de binnenstad op resp. hout/staal/beton: 90/1870/640). Na het afronden van eerste quickscan MKBA (maatschappelijke kosten baten analyse) is deze optie afgefallen omdat de maatschappelijke kosten vele tientallen malen hoger waren dan andere alternatieven. Ook is meegewogen dat de kosten van het funderen van gebouwen door de eigenaren gedragen moet worden en dat er twijfels zijn over de technische uitvoerbaarheid. De keuze om hoog houden niet verder te onderzoeken is gemaakt samen met de deskundigen van de coalitie stevige stad (o.a. Deltares, KCAF en Rijkswaterstaat).
	In hoeverre zijn gevolgen van de maatregelen, anders dan de paalrot bij houten palen volledig in kaart gebracht?	Het KBB gaat in op alle mogelijke effecten. Extra (verschil)zetting van gebouwen en openbare ruimte is ook in beeld gebracht. Alle deskundigen zijn van mening dat er geen extra schade te verwachten is.
VVD	Koppelkansen KBB	
	In hoeverre is in kaart gebracht welke koppelkansen er zijn op het gebied van klimaatadaptatie, energietransitie en stedelijk beheer en RO?	Het klimaatadaptatie (en met name tegengaan van wateroverlast en droogte) is een van de aanleidingen voor het opstellen van het KBB. Met de voorgestelde oplossing worden de lage delen klimaatbestendig gemaakt. De plannen voor de energietransitie voor de binnenstad zijn nog onvoldoende uitgewerkt om op mee te koppelen. Stedelijk beheer: de aanpak van de wateroverlast en de vernieuwing van de riolering in de binnenstad is op elkaar afgestemd. De impact van het KBB op de ruimtelijke ordening is nauwelijks aanwezig.
VVD	Juridische aspecten KBB	
	In de argumentatie van de gemeente omtrent nadeelcompensatie wordt gesproken over een normaal maatschappelijk risico (nmr). Een daling met het maaiveld mee zou daarmee tot het nmr behoren. In hoeverre speelt compartimentering hierbij een rol?	In het compartiment wordt nu gekozen om met de maaiveld daling mee te zakken. Dat is de aanleiding voor de juridisch adviseur om de peilverlaging in dit compartiment onder het NMR te scharen.